

Stanko Andrić

ŠAMPANJAC GVISKARD, BISKUP TROYESA (1298.-1313.) I ĐAKOVA (1314.-1316.)

Povjesničari se srednjovjekovne bosanske (dakovačke) biskupije slažu da je u razdoblju od 1314. do 1315. godine naslov ovdašnjeg biskupa nosio Francuz Gviskard (lat. Guiscardus, franc. Guichard).¹ M. Gašić zove ovog biskupa *Benedictus Guiciardi* te donosi neke pojedinosti o njemu, između kojih i to da je Gviskard prethodno bio biskup Troyesa u Francuskoj.² Neobična činjenica da je biskup jedne značajne francuske biskupije u 14. stoljeću bio premješten u Đakovo navela me da konzultiram, za početak, priručnike opće crkvene povijesti. U 14. svesku *Nove katoličke enciklopedije*, pod natuknicom »Troyes«, nalazimo ovu zanimljivu rečenicu: »Zapossjedanje Troyesa od strane dinastije Capet dovelo je pred sud i svrgnulo biskupa Guicharda (1299.-1313.) s optužbom da je, pomoću čarobnjaštva, ubio ženu Filipa Lijepog, Ivanu, kao i njegovu punicu, groficu Blanche od Artois«. ³

Gviskard se spominje i u staroj, često zanimljivijoj, *Katoličkoj enciklopediji*, u 12. svesku, pod natuknicom »Filip IV zvani Lijepi«; opisujući odnose koji su vladali između dotičnog francuskog kralja i Svete Stolice, kao i ulogu koju je u njima imao kraljev savjetnik Guillaume de Nogaret, autor članka veli: »Bolje ćemo razumjeti Nogaretove metode u razračunavanju s Bonifacijem VIII. i templarima pošto proučimo, u radu Gastona Parisa, neobično suđenje za čarobnjaštvo Guichardu, biskupu Troyesa«. ⁴

1 GAMS P.B., *Series episcoporum Ecclesiae catholicae*, Ratisbonae, 1873., 368, Gviskardovu službu u Đakovu omeđuje ovako: »c. 1314 - (resignatio ejus accepta) ante m. VII. 1317«, Stjepan BÄUERLEIN, Đakovo, u: *Dictionnaire d'Histoire et de Géographie Ecclésiastiques*, vol. 5 (Pariz, 1960.), col. 529, stavlja »14 mars 1314 - av. janv. 1317«; A. ŠULJAK, *Bosanski biskupi od prelaza u Đakovo do 1526 godine. u: Kršćanstvo srednjovjekovne Bosne*, Sarajevo, 1991., 274, ima kao i M. GAŠIĆ usp. *infra* godine 1314.-1316.

2 GAŠIĆ Emericus, *Brevis conspectus historicus dioecesium Bosniensis-Diacovensis et Sirmiensis*, Osijek, 1944., 14, veli da je Gviskard prvotno bio benediktinac u okolici Troyesa, potom dominikanac te naposljetku biskup Troyesa, a da je u Đakovu biskupovao 1314.-1316. Nažalost, Gašić ne naznačuje kojom se literaturom koristio sastavljajući natuknicu o Gviskardu.

3 JARRY E., *Troyes*, u: *The New Catholic Encyclopaedia*, New York, 1967., 14: 322.

4 GOYAU G., *Philip IV*, u: *The Catholic Encyclopaedia*, sv. 12 New York, 1911., 4. Riječ je o studiji G. PARISA, *Un procès criminel sous Philippe le Bel*, objavljenoj u *Revue du Palais* (kolovoz 1898.), do koje nisam uspio doći. Goyau upućuje i na knjigu Ernesta Renana, *Etudes sur la politique religieuse du regne de Philippe le Bel*, Paris, 1899., Renanova knjiga obuhvaća tri odijeljene studije, o Guillaumeu de Nogaretu, Pierreu de Boisu, i Bertrandu de Gotu (=papa Klement V.), no nigdje ne spominje Gviskarda.

Nedavno je na engleskom jeziku objavljena monografija Josepha R. Strayera o vladavini Filipa Lijepog (1268.-1314.); njeno 4. poglavlje naslovljeno je »Kralj i crkva«, a dodatak tog poglavlja opisuje upravo »Slučaj Guicharda, biskupa Troyesa«. ⁵ U prvoj podnožnoj bilješci dodatka Strayer piše: »Temeljni rad o Guichardu je Abel Rigault, *Le procès de Guichard, évêque de Troyes* (Pariz, 1896.). Rigault je objavio ili sažeo sve važnije dokumente koji se tiču tog slučaja; ništa od veće važnosti nije otkriveno poslije njega. U nekim je točkama moguće ne složiti se s njim, ali njegov je rad pouzdan, njegove interpretacije činjenica razumne, i ovaj je dodatak u velikoj mjeri samo sažetak njegove knjige.« ⁶

Rigaultova je knjiga, napisana prije točno sto godina, još uvijek temeljno djelo o Gviskardu, biskupu Troyesa i Đakova. Za tu je knjigu, zapravo, znao već Antal Hodinka u svojim *Studijama iz povijesti bosansko-đakovačke biskupije*, objavljenim samo dvije godine poslije izlaska Rigaultove knjige. ⁷ S obzirom da se čini izlišnim upuštati se u novo istraživanje Gviskardova slučaja, u nastavku ću prenijeti glavne momente iz Strayerova dodatka o Gviskardu, kao i iz zaključnog dijela Rigaultove knjige u kojem se govori o »Biskupovim posljednjim govinama«, ⁸ tomu ću dodati pokoju vlastitu primjedbu gdje budem smatrao za potrebno.

Na samome početku Strayer konstatira: »U manje burnom razdoblju, slučaj troyeskog biskupa Gviskarda pokrenuo bi veliku raspru o odnosima kralja i Crkve.« Strayer drži da se cijela »Gviskardova afera odvijala na osobnoj razini« te da nije ni u jednom času poprimila prave političke razmjere. Utoliko se Gviskardov slučaj razlikuje od nekih drugih obračuna u koje se upuštao Filip Lijepi: »Gviskard nije bio simbol nekakva provincijskog separatizma poput Saisseta ⁹ niti ga se moglo optužiti za sudjelovanje u golemoj mreži krivovjerja, što se dogodilo templarima«.

Gviskardove su nevolje otpočele poslije 1300. Prije toga, on je gradio podjednako uspješnu crkvenu i svjetovnu karijeru. Godine 1273. nalazimo

---

5 STRAYER J.R., *The Reign of Philip the Fair*, Princeton-New Jersey, 1980.), 300-313.

6 STRAYER, *The Reign*, 300, bilj.1.

7 HODINKA A., *Tanulmányok a bosnyák-djakovári püspökség történetéből*, Budimpešta, 1898., 87.

8 RIGAUULT, *Le procès*, 221-226.

9 Bernard Saisset bio je biskup Pamiersa kojeg je Filip također izveo pred sud, pod optužbom da je ocrnjivao njegovu osobu i politiku. O njemu Strayer na str. 262. piše: »Bernard Saisset, biskup Pamiersa, bio je svadljiva i malo odviše brbljiva osoba. Bio je u stanovitoj mjeri papin štićenik, ali istodobno u lošim odnosima sa svojim neposrednim susjedima: biskupom Toulouse zato što je dijeceza Pamiers nastala otcjepljenjem od (navodno prevelike) tuluške biskupije; s grofom od Foixa, koji je polagao prava na grad Pamiers; i s pamierskim konzulima, koji su tražili znatnije samoupravne ovlasti. Saisset je zapao u duge i nesumnjivo skupe parnice - a biskupija nije bila bogata. Možemo zamišljati razdražljivog starog biskupa kako sjedi uz ognjište poslije nekoliko čašica (*post potum*, rekao je jedan svjedok na sudu), gundajući protiv glupavog kralja i njegove budalaste politike, i kako bi bilo mnogo bolje kad bi se otarasili tih prokletih Francuza.«

ga kao priora Saint-Ayoula u Provinsu, 1284. kao opata Montier-la-Cellea, a za biskupa Troyesa posvećen je 1298. Bio je uspješan poslovani čovjek: za vrijeme opatovanja, namaknuo je imetak samostanu i sebi. S dokazanim smislom za financije obnašao je različite funkcije u Champagnei u vrijeme njena prelaska pod kraljevsku vlast. Povremeno je sjedio u Parlamentu. Iako nije pripadao najužem krugu kraljevskih službenika uživao je *naklonost kraljice Ivane* i njene majke Blanche od Artoisa, šampanjske grofice i udovice navarskog kralja.

Blanche od Artoisa uposlila je u to vrijeme jednog kanonika iz Troyesa, *Jean de Calais*, kao administratora svojih djevojačkih posjeda (tj. posjeda koji su sačinjavali njen miraz). Kad je posumnjala da je ovaj potkrada, dala ga je zatočiti u Gviskardovom biskupijskom zatvoru u Troyesu; Jean de Calais je ipak otuda pobjegao u Italiju. Gviskard se odjednom našao pod optužbom da je primio veliko mito i pustio zatvorenika da pobjegne. Kao glavni optužitelj pojavio se, začudo, sam Jean de Calais, a uz njega i neki *lombardski*¹⁰ poduzetnik po imenu *Noffo Dei*, koji se i sam tada nalazio u zatvoru. Te su okolnosti navele Rigaulta da pretpostavi kako je cijeli događaj bio unaprijed pripremljen kao izgovor za optužbu protiv Gviskarda: Jean de Calais i Noffo Dei pušteni su iz Francuske pošto su udesili biskupa. Nije sasvim jasno tko je vukao konce te namještaljke. Rigault i Strayer promišljaju na arhidakona iz Vendômea, Simona Festua, koji je imao razloga da Gviskarda doživljava kao svog suparnika, kako na crkvenom (Gviskard se prvi popeo do biskupske časti), tako i na političkom planu (čini se da su obojica ciljala na mjesto kraljevskog rizničara).

Komisija koja je imenovana da istraži predmet sastojala se od četiri biskupa i tri pravnik, odreda ljudi odanih dvoru. *Svvari još nisu bile* izvedene na čistac kad je 1302. umrla oštećena stranka, kraljica mati Blanche od Artoisa. Gviskard se taman mogao ponadati da je to kraj njegove nevolje, kad je kraljica Ivana spremno preuzela majčino neprijateljstvo prema njemu. Ivanu je očito uzrujavala mogućnost da je njenu majku jedan od njenih štićenika iznevjerio i novčano ošteti. Oni malobrojni uglednici (poput *Jean de Montrollesa*, biskupa *Meauxa*), koji su još bili voljni pomoći Gviskardu, bili su zastrašeni i ušutkani. Pa ipak je ovaj proces protiv Gviskarda završio neuspjehom.

Naime, u travnju 1304. kanonik Jean de Calais priznao je u svojim pismima pisanim na smrtničkoj postelji da mu Gviskard zapravo nije pomogao pri bijegu iz zatvora. Strayer primjećuje: »Gviskardovi su protivnici, naravno, na to ustvrdili da su pisma krivotvorena; ali, ako je tako, teško je objasniti zašto se odustalo od daljnijeg procesa«.

10 Zanimljivo je da su u onodobnoj »etnopsihologiji« popularnoj među pariškim sveučilištarcima Lombardani opisani kao »pohlepni, pokvareni i kukavice«. Taj i ostali stereotipi o narodnostima zastupljenim na sveučilištu zabilježeni su u jednoj propovijedi glasovitog augustinskog propovjednika Jacquesa de Vitryja (+1240.). Usp. SCHACHNER, *The Mediaeval Universities*, London, 1938., 78.

Diacovensia V(1997.)1

Kraljica se morala zadovoljiti golemom novčanom odštetom na Gviskardov račun. Gviskard se morao oprostiti od dvorske karijere, ali se mogao vratiti svojim biskupskim poslovima; dodatno je olakšanje za nj nastupilo 1305. kad je kraljica Ivana umrla preuranjenom smrću. Klement V., prvi avinjonski papa, smatrao ga je nedužnom žrtvom ljubomornih suparnika (*quedam sinistra de te per nonnullos emulos tuos false fuerint insinuatione suggesta*, kaže u jednom pismu upućenom Gviskardu). »Sunce istine zasjalo je kroz oblake klevete«, piše papa u pismu od 3. lipnja 1307. U međuvremenu se i drugi tužitelj, Noffo Dei, 1306. našao na samrtnoj postelji i požurio da dušu rastereti lažne optužbe protiv Gviskarda. Prvario se, jer ga je smrt tom prilikom neočekivano zaobišla.

Već 1308. na Gviskarda se obrušila lavina novih i težih optužbi. Još 1302., kad je umrla Blanche od Artoisa, pojavile su se glasine o tome da ju je Gviskardo otrovao. Ta je strašna optužba sada obnovljena i umnogostručena: Gviskard se našao optužen da je čarobnjaštvom (pomoću voštane lutke koju se probada iglom) ubio i kraljicu Ivanu; dalje, da je pokušao otrovati Karla od Valoisa, brata Filipa Lijepog, kao i Louisa Navarskog. Optužbe su bile tako ozbiljne da je Filip Lijepi skrenuo načas pogled s templara (kojih je uništenje otpočeo 1307.) i pozvao papu da pokrene istragu protiv biskupa, ako ne želi da to učini on sam. Papa je u kolovozu 1308. imenovao u istražnu komisiju nadbiskupa Sensa te biskupe Orléansa i Auxerre. Gviskard je najprije zatočen u nadbiskupskom zatvoru u Sensu, a potom je prebačen u Louvre. Time je njegov klerički imunitet bio narušen, ali papa nije prosvjedovao. Doduše, Gviskard je u zatvoru imao podnošljive uvjete, a nastavio je i obnašati službu biskupa Troyesa.

U formulaciji optužnice sudjelovao je opet Noffo Dei. Stara optužba o potkradanju kraljice i o puštanju zatvorenika opet se pojavila; no, sada su tu bili i dodaci o dosluhu s davlima i o ponašanju nedoličnom za crkvenog dostojanstvenika. Guillaume de Nogaret, moćni čuvar pečata, dao je optužnici konačan biljeg, »prepoznatljivog stila: biskup je heretik i samo je hinio da uzima pričest«. Nogaret je »po svoj prilici također kumovao organizaciji javnog skupa na Ile-de-Citéu, gdje su se optužbe protiv Gviskarda obrazlagale narodu; ta je tehnika, upotrijebljena i protiv Bonifacija i templara, također bila Nogaretov specijalitet«.

Problem je za povjesničara što sam Nogaret nije mogao biti osobito zainteresiran za raspaljivanje tog procesa. Tko je onda tako prilježno radio na Gviskardovu uništenju? Spomenuti Simon Festu i Noffo Dei mogli su imati svak svoje razloge; ipak začuđuje njihova sprega, jer Noffo Dei nije bio osobito vjerodostojan svjedok (uostalom, završio je na vješalima, *pro suo crimine*, u Parizu 1313.) Tu je i Guillaume de Hangest Mlađi, koji je prvi podnio službenu tužbu protiv Gviskarda, na temelju navodne priče nekog pustinjaka; Hangest Stariji bio je blizak Festuov suradnik u službi dvora. Prema Rigaultovu sudu, želja da se uništi Gviskarda potekla je iz tog kruga. Strayer, pak, drži da je glavni pokretač drugog procesa protiv biskupa bio sam kralj Filip Lijepi, a da mu je nekolicima visokih službenika

pritom svesrdno izlazila u susret, ne toliko iz mržnje prema Gviskardu koliko iz straha od kralja. Strayer piše: »To objašnjenje slaže se sa svime što znamo o Filipovu značaju. Njegova uskogrudna pobožnost i njegovi visoki moralni standardi u vlastitu privatnom životu činili su ga vrlo lakovjernim u svim slučajevima koji su uključivali krivovjerje ili nemoralnost... Ne znamo što je osjećao prema svojoj punicu, ali znamo da je bio duboko vezan za Ivanu. Puka sumnja, nikada dokazana, da je Gviskard potkrađao kraljicu bila je za nj dovoljan razlog da biskupa protjera sa svog dvora i sastavi vrlo moćnu komisiju koja će istražiti optužbe. Ivanina ga je prerana smrt potresla; ostao je vjeran njenoj uspomeni tijekom ostatka života. Najgori mogući zločin, u njegovim očima, bio bi prouzrokovati njenu smrt. Tkogod bi pokušao zataškati takvo zlodjelo, čak i ako su dokazi slabiji, navukao bi na se Filipov bijes. Da je pustinjačova priča došla do Filipovih ušiju prije nego što ju je Guillaume de Hangest razglasio, porodica Hangest bila bi uništena...«

Protiv Gviskarda je svjedočilo više od dvjesto svjedoka. Rigault zapaža da su najpogubnija svjedočenja došla od osoba sumnjivih zbog različitih razloga. Dvojica biskupa-istražitelja bili su na čistu da optužbe ne mogu dokazati. »Možda su bili suviše razboriti«, predmnijeva Strayer, »da bi povjerovali u tehniku voštane lutke, i suviše obrazovani da bi povjerovali kako je Gviskard našao štipavce (otkud jedan sastojak otrova) u Šampanji.« Kako ne bi razočarali kralja, otezali su s presudom; s druge strane, Klement V. ih je požurivao. U travnju su 1311. napokon poslali sudske spise u Avignon. Papa se nije otvoreno izjasnio, nadajući se da će stvar izgaditi na skorašnjem općem crkvenom saboru u Viennei (listopada 1311. - svibnja 1312.). Pitanje ondje nije ni postavljeno. Proces se postupno ugasio. Pod vješalima u Parizu Noffo Dei je izjavio da je Gviskard nevin.

Protivno uvjerenju onodobnih kroničara, Filip Lijepi nije odustao od svoje sumnje u biskupa. Zabranio mu je povratak u Troyes. Gviskard, koji se 1313. (vjerojatno već i ranije) nalazio u Avignonu, u prvi se mah opirao prijedlogu da resignira kao biskup Troyesa. Početkom 1314. kraljevski je komornik Enguerrand de Marigny, nesklon Gviskardu (u oba se procesa javlja kao svjedok protiv njega), predložio papi da ga postavi za biskupa drugdje; čini se da je posve određeno predložio Đakovo. Enguerrand je imao znatan utjecaj kod pape. Na njegov prijedlog je i za Gviskardova nasljednika u Troyesu imenovan Jean d'Auxois, dotad kantor u Orléansu, čovjek odan Filipu Lijepom.

Nemamo papinski dokument o Gviskardovoj translaciji na stolicu bosanskog biskupa. Imamo dvije druge isprave koje ga kronološki omeđuju. Prva je pismo koje je 23. siječnja 1314. papa uputio bosanskom biskupu Grguru, inače pustinjaču sv. Augustina, i u kojem mu dopušta povlačenje sa biskupske stolice.¹¹ Tek poslije tog datuma, dakle, mogao je uslijediti

11 Tekst pisma v. u: THEINER A., *Vetera monumenta Hungariam sacram illustrantia*, sv. 1-2, Rim, 1859.-1860., 1:445 (dok. 681). RIGAULT, *Le procès*, 223, bilj. 6, citira ulomak prema registama Klementa V.

Enguerrandov prijedlog. Drugi dokument, koji ovdje označava *terminus ante quem*, jest pismo od 14. ožujka 1314. kojim papa imenuje spomenutog Jeana d'Auxoisa za biskupa Troyesa pošto je tamošnja stolica ostala upražnjena slijedom Gviskardove translacije: *per translationem venerabilis fratris nostri Guichardi, Bosnensis, olim Trecensis episcopi, per nos factam ad ecclesiam Bosnensem, tunc vacantem.*¹²

Između dva gore navedena datuma Gviskard je postao bosanskim biskupom. Rigault u tom imenovanju vidi još jedan rezultat Enguerrandova i kraljeva neprijateljstva: »Položaj nove biskupije na koju su ga htjeli poslati, biskupova odbojnost prema svom novom sjedištu, govore u prilog takvu mišljenju«. Jer Đakovo (Rigault piše *Diakovar*) se nalazio »u Bosni, gotovo na rubu kršćanstva, u slavenskoj zemlji, napola barbarskoj...« Uostalom, prema Rigaultu, cijela Ugarska nije pružala ništa privlačniju sliku: »Jedno pismo Ivana XXII. ugarskom kralju pokazuje da u tom kraljevstvu nije tada bilo sigurnosti za crkvu i kler. Zemlja jedva da je bila kršćanska«.

Strayer donekle ispravlja Rigaulta kad veli: »Biskup Diakovara bio je titularni biskup Bosne, ali u Bosni je bilo malo katolika i mnogo heretika i shizmatika. Diakovar čak nije bio u Bosni (danas bismo rekli da je u Hrvatskoj)...«¹³ Strayer dodaje da je biskupija bila vrlo siromašna: obično je plaćala 12 puta manje iznose *pro communibus servitiis* negoli Troyes.

Nema, dakle, sumnje da je Gviskard nevoljko primio svoju translaciju u Đakovo. Postavlja se pitanje je li uopće otišao u Đakovo? Strayer u to sumnja, a Rigault dopušta samo teoretsku mogućnost da jest. Nema nikakvih pisanih izvora koji bi potvrđivali tu mogućnost. Prema jednom podatku, Gviskard je bio nazočan uz samrtničku postelju Klementa V. u Roquemaureu blizu Avignona, 20. travnja 1314. što znači mjesec-dva poslije svog imenovanja za bosanskog biskupa. Iste godine, 29. studenog, umro je i kralj Filip Lijepi. Više nije bilo nikoga tko bi Gviskardu otvoreno priječio da se vrati u Troyes. Pa ipak, šturi podaci o njegovim posljednjim godinama dovoljni su za zaključak da Gviskard nije odmah požurio da se odrekne bosanske biskupske časti.

Sljedeći podatak koji imamo o njemu jeste rezignacija s bosanske stolice. Ponovo nije sačuvan sam dokument o rezignaciji, nego samo uputa na nj u jednom kasnijem pismu pape Ivana XXII. Riječ je o pismu od 3. srpnja 1317. kojim se za bosanskog biskupa postavlja dominikanac Petar (1333.).¹⁴ U pismu se nalaze dva podatka koji se tiču stanja što je neposredno prethodilo tom imenovanju:

---

12 RIGAULT, *Le procès*, ib. bilj. 6.

13 Strayeru je ovo pitanje već posve marginalno, pa se i nije potrudio saznati da se sjedište biskupije o kojoj govori zapravo zove Đakovo. Pritom mu, valja priznati, ide na ruku izrazit nedostatak odgovarajuće literature na tzv. velikim jezicima.

14 THEINER, *VMH*, 1: 458-459 (dok. 692). Odlomak citira RIGAULT, *Le procès*, 225, bilj.4.

1. biskup se Gviskard *odrekao bosanskog biskupskog naslova* i predao ga na raspolaganje papi Ivanu XXII. autoru pisma (*olim siquidem bone memorie Guicardo, tunc Bosnensi episcopo, regimen Bosnensis ecclesie, cui tunc preerat, in manibus nostris sponte et libere resignante*);

2. isti je papa, prihvativši Gviskardovu rezignaciju, postavio za privremenog bosanskog administratora Benedikta tada biskupa Váca, odnosno dubrovačkog nadbiskupa u vrijeme pisanja pisma.¹⁵

Kao što je dobro primijetio Strayer, iz pisma je očito da je Gviskard rezignirao za vrijeme Ivana XXII. što znači poslije 7. kolovoza 1316. kad je ovaj izabran za papu. Kratko vrijeme poslije povlačenja s bosanske stolice, 22. siječnja 1317. Gviskard je umro. Gdje? Zanimljivo je da se u djelu *Gallia christiana* (XII, 509) javlja podatak o Gviskardovoj smrti u Đakovu: *terrae mandatus in ecclesia Bosniae*. Rigault upozorava da su riječ *Bosnia* kasniji francuski pisci pogrešno tumačili kao grad Bône ili Beaune. No, prema Rigaultu, sam je podatak netočan: »Gviskard nije pokopan u Bosni, čak i ako je ondje umro«. Postoji dovoljno dokaza da je Gviskard sahranjen u katedralnoj crkvi Svetora Petra u Troyesu - skupa sa svojim tamošnjim kratkotrajnim nasljednikom Jeanom d'Auxoisom, koji je također umro u siječnju 1317.

Zanimljiva je koincidencija da je i katedrala u Đakovu bila posvećena sv. Petru. Prema Rigaultu, Gviskardov grob mogao se vidjeti u katedrali u Troyesu još u 18. stoljeću; uklonjen je skupa s ostalim kod popločavanja kora mramorom.

Summary:

GUICHARD OF CHAMPAGNE, BISHOP OF TROYES (1298-1313)
AND ĐAKOVO (1314-1316)

This article deals with the curious fate of Guichard, bishop of Troyes (1298-1313), who faced the disgrace of the French king Philip the Fair after being falsely accused for embezzlement, sorcery, and murder. He was eventually translated to the episcopal see of Bosnia (which by that time was in Đakovo). The article is based on a 1896 monograph of Abel Rigault and its critical epitome in the 1980 book of J.R. Strayer. Closer attention is given to the datation of Guichard's holding the office of the Bosnian bishop.

---

15 Na temelju ovog pisma možemo nagađati otkud Gašiću to da Gviskarda zove *Benedictus Guiciardi*. On je po svoj prilici našao da se, u kratkom razmaku od 1314. do 1317. (tj. od biskupa Grgura do Petra I.) u literaturi spominju Gviskard i Benedikt - te je te dvije posve različite osobe spojio u jednu.